

УДК 811.161.2 – 2Ярош1/7.08

Світлана Шабат-Савка, Галина Морараш

**«ТРЕБА ЛЮБИТИ НАРІД, ЄГО МОВУ,  
ПІСНІ, ЗВИЧАЇ, ОБИЧАЇ...»**  
(МОВНО-ЕСТЕТИЧНІ ДОМІНАНТИ ІДІОЛЕКТУ  
ЄВГЕНІЇ ЯРОШИНСЬКОЇ)

*У статті проаналізовано ідіолект української письменниці Євгенії Ярошинської, концептуальними засадами мовотворчості якої слугували національно-патріотичні пріоритети її життєвої позиції як самобутнього майстра слова, відомого фольклориста, сумлінного вчителя, громадсько-політичного діяча. Ідіолект розглянуто як систему різнорівневих мовних одиниць і дискурсивно-жанрових форм, що передають діалектно-розмовний колорит ідіостилю, є мовно-естетичними домінантами мовомислення письменниці, відображають процес становлення української літературної мови на Буковині кінця XIX – початку XX ст.*

**Ключові слова:** ідіолект, Євгенія Ярошинська, лексичний маркер, фразеологізм, граматична домінанта, жанр, дискурс.

*The article examines the Ukrainian writer Yevheniia Yaroshynska's idiolect, whose conceptual principles of linguistic creativity were the national-patriotic priorities of her life position as a distinctive master of the word, a well-known folklorist, a conscientious teacher, and a public and political figure. The idiolect is considered as a system of multilevel linguistic units and discourse-genre forms that convey the dialectal and colloquial color of the idiostyle, serve as cultural and aesthetic dominants of the writer's linguistic mindset, reflect the process of the development of the Ukrainian literary language in Bukovina of the late 19th and early 20th centuries and the formation of its western variant.*

**Key words:** idiolect, Yevheniia Yaroshynska, lexical markers, phraseological units, grammatical dominants, genre, discourse.

Сучасну лінгвістику детермінує антропоцентричний підхід до вивчення мовних явищ, який передбачає звернення до людського чинника в мові, до аналізу мовної системи в тісному зв'язку з людиною, її мисленням, світосприйняттям,

ментальністю. Особливе зацікавлення вчених викликає індивідуально-авторське бачення світу, відображене в мові художнього тексту, у якому знаходить свою реалізацію позиція автора щодо вибору тих чи тих виражальних засобів, виявляються риси його мовотворчості. Для позначення сукупності характерних мовних рис окремого митця лінгвісти використовують низку термінів, з-поміж яких *індивідуальний стиль*, *ідіостиль* та *ідіолект*. Більшість сучасних мовознавців уважають їх майже тотожними, взаємозамінними. Як зазначає С. Я. Єрмоленко, «індивідуальний стиль, або ідіолект, – сукупність мовно-виразових засобів, які виконують естетичну функцію і вирізняють мову окремого письменника з-поміж інших» [Єрмоленко 1999: 304].

Система ідіолектних маркованих засобів утворює ідіостиль. На думку Н. М. Сологуб, індивідуальний стиль письменника – це система засобів вираження. Користуючись загальнонародною мовою свого часу, письменник відбирає, комбінує і створює слова і словосполучення відповідно до свого світобачення, ідейно-естетичної платформи, об'єднує ці слова у своєрідну історичну, тематично й естетично виправдану систему [Сологуб 1999: 23]. Системність ідіостилю ґрунтується на зв'язку мови й мислення, на витворенні мовної картини світу, у якій поєднано загальне та індивідуальне. Звичайно, поняття «ідіолект» та «ідіостиль» співвідносні, оскільки пов'язані з виявом індивідуальних особливостей мови. Утім, **ідіолект** відображає сукупність своєрідних рис, що вирізняють мову окремого суб'єкта мовлення. Його вивчають у процесі аналізу будь-яких індивідуальних виявів мови у творчості того чи того письменника, і саме ідіолект є складником ідіостилю, репрезентуючи його характерні особливості.

Кожен автор представляє наступним поколінням свій особливий світ – світ емоцій, почуттів, оцінок. Мова його творів містить ключі до відкриття таємниць авторського мовлення і світоглядних позицій. Тексти Є. Ярошинської, відомої української письменниці, фольклориста, учителя, публіциста, громадської діячки, що жила і працювала на Буковині в кінці XIX – початку XX ст., слугують своєрідними

мовно-естетичними знаками національної культури. Її любов до України, до рідного народу, до Буковини й буковинців, краси й природи буковинських просторів переповнює всі твори: *«Треба любити нарід, єго мову, пісні, звичаї і обичаї»* [Ярошинська 1968: 104], – такими стали ключові мовно-естетичні домінанти ідіолекту письменниці. Метафоричне моделювання названих ключових понять (*народ, мова, пісня, звичай, природа*) відбувається за допомогою загальноповиваної лексики, діалектизмів, архаїзмів, фольклоризмів, фразеологізмів, які в дискурсивно-жанрових виявах її мовотворчості перетворюються на своєрідні національно-культурні знаки. Зрештою, вони сформували творчість Є. Ярошинської і увиразнені в **художньому дискурсі**, зокрема в оповіданнях, у новелах, у дитячих творах (*Які сі сторони гарні! (...) всі місця і краєвиди чудово гарні, мовби їх який артист угрупував. От навіть ся стежечка, як красно вона поміж зелено і цвітами в'єся... Най хто каже, що хоче, але нема нічого красшого над святу природу, та ще для нас, що родилися і вирости на селі* [Ярошинська 1968: 95]; *Білі, багато шовком, сухозолотом та лілітками вишивані сорочки дівчат так і блистіли посеред окружуючої зелені, від котрої здавались ще білійшими, ще прозорійшими. Лілітки й сухозолото на них блищали від сонячного проміння в тисячу красок та додавали одностайній зелені округ себе життя і блиску... Подорожній, що стояв над потоком, жалував, що не є малярем, аби сю прекрасну групу змалювати* [Ярошинська 1968: 96]; в **епістолярному дискурсі** – у листах до Ю. Федьковича (*Будьте пересвідчені, високоповажний пане, що я тої ради завсіді триматися буду й лише в користь мого бідного, но чесного народу руського писати* [Ярошинська 1968: 369], до М. Павлика (*Відколи живу, відтогди я люблю свій нарід і його обичаї, тож не потрібно було ніяких впливів, щоби з мене зробити народолюбну русинку* [Ярошинська 1968: 378]; до О. Кобилянської (*Знаєте, ліпше писати поруськи, бо то все своє рідне і можна борше дійти до слави, як на чужій ниві, де тьма конкурентів* [Ярошинська 1968: 400]; до Ф. Ржегоржа (*Для звеличення мого народу рада б я також бодай чимсь причинитись* [Ярошинська 1968: 389];

у публіцистичному дискурсі, у дописах, статтях, виступах, у яких Є. Ярошинська актуалізує теми емансипації жінки, її ролі в національно-визвольному русі, теми стану й потреби національної освіти (*До такої згоди на Буковині прийде, коли і в одних і в других буде на думці тільки нарід і його просвіта* [Ярошинська 1968: 356]; *...хто справді бажає живого руського (українського) письменства на Буковині, мусить писати готовою мовою буковинсько-руського простонародя та двигати его* [Ярошинська 1968: 356]. Письменниця підкреслює, що для кожної людини рідна мова – неповторна скарбниця, з якої можна черпати перлини для вираження найглибших почуттів (*...бо лиш нею можна добре виразити найделікатнійші почування* [Ярошинська 1903: 14]. Уся творча спадщина та епістолярій письменниці переповнені незрадливою любов'ю до української землі та вірою в краще майбутнє народу, напр.: *Всім русинам (українцям) треба купити держатися, щоби дійти до цілі* [Ярошинська 1968: 355]; *Наш нарід най буде для нас всім, его щастє най буде нашим щастєм, нашою метою життя* [Ярошинська 1968: 149]. Засвідчені висловлення вербалізують інтенції естетичності, «експлікують уповні категорію експресивності й пов'язані зі створенням образно-змістового та естетичного ефекту комунікації, з репрезентацією сфери прекрасного та мовної естетики» [Шабат-Савка 2016: 110]. Власне, любов до України, до Буковини, до рідної мови та природи слугували важливими складниками ідіолекту Є. Ярошинської, дослідження якого дає змогу проникнути в психоментальний простір письменниці, пізнати її мовну індивідуально-авторську картину світу.

Як мовна особистість Є. Ярошинська сформувалася під впливом історико-культурних, соціальних, національних чинників. Родинне патріотичне виховання, живе спілкування з народом, духовне збагачення під впливом пісенного фольклору, заглиблення в тексти кращих зразків української класики розвивали художнє мислення, заклали основи національно-мовного світогляду письменниці й відіграли важливу роль у формуванні її ідіостилу, що позначений контамінацією народнорозмовних і фольклорних

елементів, демонструє співвідношення загальнонародного (універсального) та індивідуального (специфічного).

За нашими спостереженнями, ідіолект письменниці реалізують мовні одиниці різного рівня: *лексичного*, оскільки лексеми (діалектизми, фольклоризми, емоційно-оцінна лексика) виформовують висловлення і яскраво передають колорит місцевого мовлення; *фразеологічного*, адже фразеологізми відображають досвід народу, світосприйняття, асоціативне мовомислення; *морфологічного* й *синтаксичного*; *дискурсивно-жанрового*, оскільки вербалізація творчого задуму відбувається не тільки в межах певного речення, а передусім – у різножанрових текстах (художнього, публіцистичного, епістолярного стилів). Варто зазначити, що кожен з цих рівнів відображає національний тип мовомислення письменниці – української мовної особистості, якій «властивий найтривкіший українознавчий світогляд, національно-культурна самоідентифікація і мовна стійкість» [Єрмоленко 2010: 120].

Порівневий аналіз художнього тексту вияскравлює категорію індивідуально-авторського, яка в системі письменника «формується внутрішньою ідіолектною нормою його художнього мовлення» [Ставицька 1986: 62]. Адже через домінуючі мовні засоби та їхнє оригінальне використання постає неповторний ідіолект Євгенії Ярошинської. Його виформовують *діалектизми*, що слугують важливою домінуючою ознакою ідіолекту й відображають особливості говірок південно-західного наріччя. Вони репрезентують широке коло номінацій, що характеризують повсякденне побутове життя буковинців. Відзначаємо сім тематичних груп, що охоплюють: 1) лексеми на позначення людей за ознакою спорідненості та свояцтва (*неньо, бадіка, швагро*), за родом діяльності (*горальник, побережник, термінатор*), за оцінними характеристиками (*ніхтолиця, огидник, сивуля*); 2) назви одягу і прикрас (*пацьорки, корунка, ліітки, горботка, сурдут, станик*); 3) назви побутових предметів (*начинє, гладунчик, цебер, куфер, пуделечко, вереня*); 4) назви будівель і споруд або їхніх частин (*під, шпичина, оборіг, лісничівка, приспа*); 5) назви страв і напоїв (*гербата, конфітури, нежурниця*,

обарінок, омаста); 6) назви дерев, кущів, рослин (цвітка, шувар, троца, ріще); 7) назви абстрактних понять (банялюки, хосен, партика, зимно, колот, любва) тощо.

До ідіолектних маркерів належать розмовні слова (новоженець ‘той, хто недавно або тільки що одружився’; коханок ‘коханець’; перекинчик ‘зрадник; той, хто відмовився від своїх переконань, поглядів, колишніх друзів’), лексеми іншомовного походження (урядник (пол.), посесор (лат.), імпертенція (нім.), коверта (пол.), гзимець (нім.), особливість використання яких пов’язана передусім із соціальним статусом Є. Ярошинської, її освіченістю, інтелектуалізмом. Активно функціонують і застарілі слова, за допомогою яких авторка вміло відтворила ту епоху, у якій жила і працювала (ліліка, гуменний, мантіля, коновка, оловце, саля, червінець).

**Фольклоризми** увиразнюють ідіолект письменниці, створюють його народнописенну основу, входять до складу фразеологізмів або вигуківих комунікатів, формують антонімічні пари та синонімічні ряди (*Світку мій бідний, головка моя нещаслива!*; *Серце мало не пукло*; *О Боже мій милий! Який світ красний, а які люди на нім злі, погані, безчесні*). Мова письменниці багата на афоризми, народні сюжети, прислів’я, приказки, що є результатом глибокої обізнаності Є. Ярошинської зі скарбницями народнописенної творчості, її умілим використанням цих нетлінних народних шедеврів у творах. Записування фольклору дало можливість письменниці всебічно вивчити життя народу, пізнати його багатий духовний світ: *При сій нагоді відкрився мені весь скарб народної словесності, вся краса народної мови і поезії* [Ярошинська 1968: 406].

Маркувальною ознакою ідіолекту Є. Ярошинської слугує **емоційно-оцінна** лексика. Діапазон мови аналізованих творів охоплює цілу гаму почуттів, вираженню яких сприяє використання емоційної лексики позитивного або негативного характеру: *Священик повинен бути батьком своїх парафіян, повинен бути їх дорадником, лікарем, повинен ділити з ними радість і сум, щастє і горе* [Ярошинська 1968: 219]. Письменниця активно використовує слова з маркерами суб’єктивної оцінки – зменшувально-пестливими

та згрубілими суфіксами (*моя золотенька панночко; матуся; серденько; дячисько*). Саме в дитячих творах письменниці вповні вербалізує суб'єктивно-авторський мовосвіт, передає доброзичливе ставлення до дітей і використовує низку афіксальних морфем: *Марійка, гладунчик, мамця, Настуня, донечка, писочок* та ін. Учительські настанови Є. Ярошинська зосереджує як в останніх реченнях того чи того твору (*Глядіть, дітоньки, щоб і ви колись не мусили жалувати своєї нечемности!* («Шануйте старших!»), *Хто хоче працювати, той найшов найбільший скарб* («Найбільший скарб»), так і в заголовках (*«Не треба зважати на глум і насмішки», «Добре за зле», «Шануйте старших!»*).

Ідіолектним маркером мовотворчості Є. Ярошинської є **метафора**, що відображає авторську спостережливість, процес категоризації світу, його пізнання (*зимно в околиці серця; боз зиркав своїми ясними очима*). Метафорично-образна персоніфікація допомагає створити мовну естетику й репрезентує ментальну сферу мовної особистості (*з очей посипалось полум'я; наляг сум на серця*); темпорально-локальні характеристики світу (*час перелітав стрілою, сонце скупалося в зеркалі ставу*); абстрактні поняття (*куєся зрада, гризла обставина*). Мальовничі картини природи й людського буття письменниці передає за допомогою епітетів – народнопоетичних, індивідуально-авторських, постійних, що увиразнюють ту чи ту ознаку предмета (*гарна дівчина з високим тонким станом, ясным, мов лен, волосем та синіми, як небо, очима; золотенька панночка; скромний фіалок; гіркі сльози; дрібні діти*).

Категорію індивідуально-авторського формує сукупність усіх мовних одиниць, що мають значне змістове навантаження (етнокультурне, історичне, філософське). У цьому ракурсі важливого значення набувають **фразеологізми**, що репрезентують експресію та емоційну насагу висловленого, віддзеркалюють національну ідентичність та ментальність народу. У творах Є. Ярошинської вони виконують функцію образної характеристики конкретного суб'єкта, певної дії чи ситуації (*обвівала его студінь починаючої старості; на нікому доброї ниточки не лишила; бути на семім небі*). Серед

низки фразеологічних одиниць зафіксовано загальнономвні (*зв'язане життя; забивати терне в рану; кров ударила до голови; Бог би того дурня побив; колька би його вколола*), індивідуально-авторські фраземи, що пов'язані з авторською спостережливістю та світобаченням (*пустити на поневірку; не входить в рахубу; гейби вийшов із будуару якої дами*). Посутньою ознакою аналізованого ідіолекту слугують фразеологізми з опорними компонентами *Бог, серце, око*, що відбивають психічні, естетичні та релігійні засади авторської мовотворчості (*Бог зіслав, як Бог призовить, як у Бога за дверима; серце мало не пукло, жити в серці зраду, серце мліє, аж серце в'яне; сльози виступили з очей, отворили мені очі, впало в очі, стріляла гарними очима*). Фразеологічні порівняльні звороти колоритно відтворюють ментальність народу й увиразнюють етнокультурний компонент ідіолекту письменниці (*як квочка, що погубила курята; як кітка з мишею; мов зловлені на чомусь негарному*). Фраземний фонд ідіолекту Є. Ярошинської виформовують прислів'я та приказки – згустки народної мудрості, що передають віковий досвід народу, глибоке національне мовомислення письменниці (*Яблоко не відкотиться ніколи від яблінки; Бог не б'є буком, а хто під ким яму копає, той сам в неї впаде; Що неся дуже високо, а може низько впасти*).

Грамматична організація ідіолекту Є. Ярошинської відображає процес становлення української літературної мови на Буковині кінця XIX – початку XX ст. Так, функціонування тих чи тих частин мови в досліджуваному дискурсі увиразнює колорит місцевого мовлення й позначено використанням діалектно-розмовних та архаїчних форм. Наприклад, характерна риса іменникового слововживання – це використання діалектних форм іменників середнього роду другої відміни із закінченням *-є* в називному відмінку (*житє, щастє, весіле*); в орудному – із закінченням *-єм* (*засоромленєм, довір'єм*); флексія *-ев* (*улицев, душев*), а зрідка *-ов, -ою* в орудному відмінку іменників жіночого роду першої відміни (*Єленов, сестров*); фонетичні риси (*і* замість *о*), пор.: *нарід, примівки* тощо. Прикметник як репрезентант атрибутивних характеристик предмета здебільшого входить до



оригінальних епітетних, метафорично-образних та окличних конструкцій (– *Які ви, мужчини, мотильковаті!* [Ярошинська 1968: 126]; – *Як ти така пшенична, то ліпше сиди дома* [Ярошинська 2007: 26]), міні-контекстів-описів зовнішності: *Октавія була дуже гарненька, жива істотка, з великими чорними очима й густим кучерявим волоссям, обстриженим коротко, на мужеський лад* [Ярошинська 1968: 269]. Прислівники надають текстам експресивності й емоційності, показниками ступеньованого вияву тієї чи тієї ознаки (*борше, найборше, чимборше; частійше, гордійше, підхлібнійше* тощо). Індивідуально-авторську картину світу виформовує низка діалектних лексем, що мають архаїчні форми і які майстерно використовує письменниця у своїх творах, пор.: з *намащенєм* ‘облесливо’, *маркітно* ‘незручно, моторошно’, *оногди* ‘деколи, іноді’, *завсігди* ‘завжди’, *перелетно* ‘швидко’. Частки (*гей, най, най-но, чей, ци, май, бодай, іно* та ін.) виражають суб’єктивну модальність, уносять семантику сумніву, припущення, бажальності: *Сильний мужик гей* зм’як [Ярошинська 1968: 176]; *Най тя Бог піб’є!* [Ярошинська 1968: 48]. Специфікою мови творів письменниці є використання діалектних вигуків (*мой, ади, ей, ет, агій*), що віддзеркалюють мовлення буковинців: – *Мой, ти, мой, а запрягай-но там коні!* [Ярошинська 1903: 1]; – *Ей, Марцю! Не давайте Лькові так багато волі* [Ярошинська 2007: 107].

До виразних ідіолектних маркерів на синтаксичному рівні належать типологічні вияви присудків: діалектні та архаїчні форми простих дієслівних (*здоймив, куєся, най знуцаєся, тішили би ся*), складених дієслівних (*почали-м жати, зачинає грати, не могла ся оперти*) та іменних (*були-сьмо вкупі, були втішні*). Для поширювачів об’єктного типу, наприклад, характерне синонімічне вживання безпрійменникових форм замість прийменникових, напр., **Зн. в.** у значенні **про** + **Р. в.** (*Я сміюся не раз з него, бо він оповідає мені свою любов* [Ярошинська 1968: 126]; **Н. в.** у значенні **Зн. в.** (*Дай тобі, боже, здоровлячко, синку* [Ярошинська 1968: 44]; використання прийменниково-відмінкових форм: **в (у) + Зн. в.** (*Пан Лісковський випив в здоровлє новоженців* [Ярошинська 1968: 130] // випив за здоров’я); **на + Зн. в.**: *Софія була*

*настільки безчельною, що кокетувала знов паничів, забуваючи на стид* [Ярошинська 1968: 323] // забуваючи про сором).

Одна з мовно-естетичних домінант ідіолекту Є. Ярошинської – **порівняльні конструкції**. Вони передають експресивність художнього мовлення, посилюють емоційну насагу висловленого. Здебільшого засвідчено порівняння до опорного дієслова, зрідка до іменників, прикметників (*читав, мов в отвертій книжці; почала оглядатися, немов прокинувшись із глибокого сну; послушна, як дитина; неначе кленовий лист*).

Стилізація розмовності актуалізує конструкції з **кличним відмінком**. Послідовно фіксуємо поширені (*мила дитино, бідна моя, бідна Аннусю*) і непоширені звертання (*Меланю, Марійцю, Оресте*), експлікацію вокативних форм з виразним емоційно-оцінним і нейтральним забарвленням (*мамуню, панночко, куме, жінко*). Апелятивну функцію виконують і субстантиви (*люба моя, дорога, мила*). Звертання у творах Є. Ярошинської мають виразний стилістичний діапазон, вони представлені і власними назвами людей (*Маланко, Марцю, Луцю, моя єдина Луцю*), і численними назвами спорідненості та свояцтва (*мамунцю, синку, тето, тітко*), і соціально зумовленими апелятивами (*пане, пані, панно Маріє, пане добродію, діти*).

Отже, мовосвіт Є. Ярошинської відбиває західно-український варіант української мови на Буковині кінця XIX – початку XX ст., він позначений контамінацією народнорозмовних, діалектних та фольклорних елементів, їх особливою образністю і стилістикою. Мовно-естетичні домінанти творчої спадщини письменниці перебувають у безпосередньому зв'язку з її національно-патріотичними почуваннями, лінгвокреативністю, глибокою обізнаністю з усною народною творчістю, з культурою українського народу. Психоментальний простір письменниці був тим релевантним середовищем, що сприяв вияву її мовомислення в різноманітних дискурсивно-жанрових формах (художнього, розмовного, публіцистичного, епістолярного стилів) і репрезентував її як письменницю, як відомого фольклориста, як сумлінного вчителя, як патріота своєї держави.

Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності : стилістика та культура мови / С. Я. Єрмоленко. – К. : Довіра, 1999. – 431 с.

Єрмоленко С. Я. Формування української мовної особистості / С. Я. Єрмоленко // Українознавство. – 2010. – № 1. – С. 120 – 123.

Сологуб Н. М. Мовний світ Олеса Гончара / Н. М. Сологуб. – К. : Наук. думка, 1991. – 138 с.

Ставицька Л. О. Про характер взаємодії індивідуально-поетичного стилю і літературної мови / Л. О. Ставицька // Мовознавство. – 1986. – № 4. – С. 61 – 65.

Шабат-Савка С. Т. Фігурально-риторичні конструкції як мовно-естетичні маркери інтенцій мовця / С. Т. Шабат-Савка // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. – 2016. – Вип. 43. – С. 109 – 116.

Ярошинська Є. І. Найдорожчий скарб : [оповідання, казки, байки та переклади для дітей] / Є. І. Ярошинська. – Чернівці : Золоті литаври, 2007. – 172 с.

Ярошинська Є. І. Перекинчики : [повість] / Є. І. Ярошинська. – Львів : Українсько-руська видавнича спілка, 1903. – 196 с.

Ярошинська Є. І. Твори / Є. І. Ярошинська. – К. : Дніпро, 1968. – 468 с.

## REFERENCES

Shabat-Savka, S. T. (2016). Figural-rhetorical constructions as linguistic-aesthetic markers of the intentions of the speaker. *Linhvistychni doslidzhennya (Linguistic research)*, 43, 109 – 116 (in Ukr.)

Sologub, N. M. (1991). *Language World Oles Gonchar*. Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.)

Stavitskaya, L. O. (1986). About the nature of the interaction of the individual poetic style and the literary language. *Movoznavstvo (Linguistics)*, 4, 61 – 65 (in Ukr.)

Yaroshynska, Ye. I. (2007). *The most expensive treasure: [stories, fairy tales, tales and translations for children]*. Chernivtsi: Golden Litavir (in Ukr.)

Yaroshynska, Ye. I. (1903). *Perekynchy*. Lviv: Ukrainian-Russian Publishing Union (in Ukr.)

Yaroshynska, Ye. I. (1968). *Works*. Kyiv: Dnepr (in Ukr.)

Yermolenko, S. Ya. (1999). *Essays on Ukrainian Literature: (stylistics and language culture)*. Kyiv: Dovira (in Ukr.)

Yermolenko, S. Ya. (2010). Formation of the Ukrainian Language Personality. *Ukrayinoznavstvo (Ukrainian Studies)*, 1, 120 – 123 (in Ukr.)

Статтю отримано 11.05.2017

Svitlana Shabat-Savka, Halyna Morarash

**«LOVE THE PEOPLE, ITS LANGUAGE, SONGS,  
CUSTOMS, TRADITIONS...»**

(LANGUAGE AND-AESTHETIC DOMINANTS  
OF YEVHENIIA YAROSHYNKA'S IDIOLECT)

The article examines idiolect of the Ukrainian writer Yevheniia Yaroshynska whose conceptual principles of linguistic creativity were the national-patriotic priorities of her life position as a distinctive master of the word, a well-known folklorist, a conscientious teacher, and a public and political figure. It is noted that Yevheniia Yaroshynska's worldview played an important role in shaping the writer's idiostyle that through idiolect language units represented West-variant of the Ukrainian language in Bukovyna of the late 19th and early 20th centuries and was marked by contamination of folk-spoken, dialectal and folklore elements, a peculiar syntax, and metaphorical imagery and style. The writer's psychomental space was the relevant environment that contributed to the expression of her linguistic mindset through various discourse-genre forms of artistic, conversational, journalistic and epistolary styles.

Dialectal, colloquial, foreign-language and obsolete words are defined as cultural-aesthetic dominants at the lexical level which capture the socio-cultural space of Bukovina of the late 19th and early 20th centuries, reflect the life not only of the Ukrainian peasants, but also of the then Bukovinian intellectuals and clergy. The author's conscious use of metaphorically-shaped predication and epithetization, general-language and regional phraseology testifies to her linguistic creativity matched by the deep acquaintance with the Ukrainian oral tradition, culture and mentality.

The grammatical organization of Yevheniia Yaroshynska's idiolect reflects the then local flavor of the Bukovinian speech highlighting the Ukrainian literary language mainstreaming in Bukovina of the late 19th and early 20th centuries. Stylistically expressive possibilities of various parts of speech and sentence constructions testify to the writer's ability to use language resources in making the author's individual picture of the world more vivid.

Further studies of Yevheniia Yaroshynska's idiolect are related to the deep treatment of the the linguistic nature of the expressive constructions that the writer used in journalism, in particular as a proactive feminist, and with a broader analysis of the writer's unpublished epistolary that highlights her as a person of convictions and determination, an artist and a patriot of the Ukrainian state.